

376. Vecsés határa (Pest megye) Ő, U, R, Sza, N, I

A B1 DN 400 kőolajvezeték rekonstrukciójához kapcsolódó régészeti kutatások során 2014. májusában és júniusában régészeti megfigyelés közbeni bontómunkát végeztek szentendrei Ferenczy Múzeum munkatársai az alábbi lelőhelyeken.

Vecsés, 4. lelőhely (KÖH 27022): A lelőhely homokos sík területen, az M0 autópáttal párhuzamosan terül el. A lelőhelyről 11 objektum feltárása során több korszak emlékei kerültek elő. Az objektumok főként őskori, neolitikus és rézkori anyagot, több jellegtelen őskori töredéket és népvándorlás kori anyagot tartalmaztak. Feltárt terület: 710m²

Munkatársak: Buránszki Nóra, Benyó Gergely, Szócs Péter.
RAJNA ANDRÁS

Vecsés, 52. lelőhely (KÖH 53931): A terület Vecsés településtől ÉK-re húzódik. A munka során 711 m²-es területen összesen 13 objektumot bontottunk ki. A kibontott objektumok között 11 árok és 2 gödör volt. Az objektumokból nagyon kevés kerámiatöredék és állatsont került elő. Két árok szarmata, két árok és egy gödör talán őskori, a többi keltező leletanyag hiányában bizonytalan korú volt.

Munkatárs: Bózsa Anikó régész.

PATAY RÓBERT

377. Vértessomló, Vitányvár (KÖH 56085) (Komárom-Esztergom megye) Kő

2014-ben október 13. és december 15. között folytattuk a Vértessomló hegység egyik legjobb, bár igen gyorsan romló állapotú várának feltárását. Míg az első ásati szezonban, 2012-ben¹²³ csak a rétegvizonyokról történő ismeretszerzés volt a célunk, addig ebben az évben már a falak állagmegóvásához kapcsolódó régészeti feltárásba kezdünk.

Legveszélyeztetettebb falszakasz a belső várudvar ÉK-i részén volt, a külső és belső kagylós kiomlásnak köszönhetően mintegy 30–40 cm vastagságú rész tartotta a 2 m vastagságú falat. Ennek állagmegóvásához ezért először a belső várudvarra vezető kaput tisztítottuk ki az omladéktól. A várudvar felőli metszefalban egyértelműen elkülöníthetőek voltak a különböző omladékrétegek, valamint a korábbi időszakok rablóárkai is. A várkapu 180 cm széles volt, alsó részén küszöbök léte feltételezhető. Felvonóhidnak nincs nyoma, a bejutás a belső várudvarra lépcsőn keresztül történhetett, amely a kapu előtti kisebb pihenőhöz vezethetett, ezt két gerenda tarthatta.

A megerősített falszakasz és a külső várfal közötti falszorosan kisebb kutatóárkot nyitottunk a D-i részen, itt 60 cm mélységben már vörösre égett, paticsos omladékréteget bontottunk ki, benne nyílászárhoz tartozó kőfaragványok darabjaival, téglákkal, valamint kályhaszemtöredékekkel. Jelentősebb kutatásra itt nem nyílt mód, következő évben folytatódik ennek a résznek a feltárása.

A vár ÉNy-i részén álló magas épülettömb É-i zárófala eddig ismeretlen volt, csak 19. századi alaprajzi vázlat utalt helyére. Ezért egy É–D-i irányú kutatóárokkal megkerestük ezt a falszakaszt. Belső oldalán a falsík egyértelműen mutatkozott, míg

kívül nem találtuk meg, az azonban elmondható, hogy a fal itt is legalább 2 m vastag volt. A kutatóárkunk hosszát nem tudtuk tovább növelni a nagy méretű fák miatt, ezek kivágása után kaphatunk végleges választ a falvastagságra, és azonosíthatjuk egyértelműen a külső falsíkot is.

Kitisztítottuk az ÉNy-i épülettömb legalsó szintjén levő, a kapu irányába mutató nyílást is. Az megállapítható volt, hogy felső részét a belső oldalon még a fal építéskor elfalazták. Rendeltetésére eddig nem találtunk magyarázatot. Betöltésében az épület belső részéből származó omladék volt, alján pedig az eredeti habarcsos omladék bukkanat elő.

A későbbi falkonzerválást előkészítendő az ÉK-i várfal külső, érintetlen falsíkját is megkerestük 2 kutatóárkunkkal. Szerencsés helyzet adódott, mert a felszíntől már mintegy 40 cm mélységben megtaláltuk ezt, egészen jó állapotban.

A következő ásati évben a feltételezett kapu környékét kutatjuk meg, illetve az DK-i rész külső és a belső várfalai közti részt vizsgáljuk majd.

Az előkerült leletanyag zöme (edénytöredékek, kályhaszemek) omladékrétegből származott, így a vár építéstörténetéhez adalékokkal még nem szolgálnak. A vár külső árkában gyűjtött, mozdítható kőfaragványokat beszállítottuk a Kuny Domokos Múzeumba, ahova a többi leletanyag is került.

LÁSZLÓ JÁNOS

378. Vésztő, Mágori-domb (Vésztő-Mágor) (MRT 6. k. 12 / 15. lh., KÖH 6792) (Békés megye) U, R, B, Á, Kk, Ú

A magyar–amerikai Körös Regionális Régészeti Program vésztő-mágori-dombi (Vésztő 15. lelőhely) kutatásai a 2014. évben június 1. és június 27. között zajlottak.¹²⁴

2014. évi munkáknak kettős célja volt:

1. A Makkay János által 1986-ban kiásott, majd lefedett, a kiállítóhely részét képező szelvény profiljainak egyes szakaszait kívántuk kis mértékben visszabontani, dokumentálni, valamint azokból C14, mikromorfológiai, mágneses szuszceptibilitás és talajkémiai mintákat venni, annak érdekében, hogy képet alkothassunk a tell képződésének folyamatáról, az eredményeket összehasonlíthassuk a szeghalom-kovácsalmi tell esetében tapasztaltakkal.

2. A tellt övező, a 2006-ban elvégzett geofizikai felméréseink során felderített többszörös árokrendszer feltárását terveztük elvégezni, annak kora és szerkezete vizsgálata céljából.

A fedett szelvényben a legnagyobb felületen a K-i fal D-i részén, az 1986. évi munka során legnagyobb mélységben kiásott részen dolgoztunk, ahol összesen közel 5 m szélességben vizsgálhattuk az ezen a részen 4,5 m vastagságú rétegsort (C1B1). A visszabontás alkalmával – melynek során 5–10 cm mélységben távolítottuk el a rendkívül kiszáradt profilfelületet – kiderült, hogy a kerámialeletek alapján a legfiatalabb rétegek a kora rézkorhoz tartoznak, a bronzkori rétegek teljes mértékben hiányoznak, ami azok – feltehetően a pincemúzeum és a fedett szelvény közötti résszel egyidőben történt – kitermelésére utal. A szelvény egyéb részein – elsősorban a rézkori és bronzkori rétegek, illetve az azok közötti hiátus vizsgálatára – további 5, kisebb felületű és rétegvastagságú rész visszabontását is elvégeztük, főképpen a szelvény É-i részére koncentrálna (C1B2-

123 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 107.

124 A lelőhely további jelentéseit lásd: RKM 2006, 318. és RKM 2010, 55–73.